

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِأَمْرِ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ
بِأَمْرِ الْأَبَوَاتِ ١٣٠٥

سلام

« هنر زن بودن »

جلسه اول - ۱۷ فروردین ۱۴۰۵

« مقدمة أول »

« مخاطبِ » این آیات « کیست »؟

آقایان یا بانوان یا پیران یا جوانان؟

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا؛ **كُلُوا** ... وَ **اشْكُرُوا** لِلَّهِ ... (بقره/١٧٢)

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا؛ **انْفِقُوا** مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ ... (بقره/٢٥٤)

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا؛ **لَا تُبْطِلُوا** صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى (بقره/٢٦٤)

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا؛ **١- اتَّقُوا** اللَّهَ ... **٢-** وَ **لَا تَمُوتُنَّ** ... (بقره/١٠٢)

٣- وَ **اعْتَصِمُوا** ... **٤-** وَ **لَا تَفْرَقُوا** **٥-** وَ **اذْكُرُوا** ... (بقره/١٠٣)

يا أيها الذين آمنوا؛ **لا تأكلوا** الربوا ... و **اتقوا** الله ... (١٣٠)

و **أطيعوا** الله و الرّسول ... (آل عمران/١٣٢)

و **سارعوا** إلى مغفره من ربكم ... (آل عمران/١٣٣)

يا أيها الذين آمنوا؛ **استجيبوا** لله و للرّسول ... و **اعلموا** ... (٢٤)

و **اتقوا** ... و **اعلموا** أن الله شديد العقاب (انفال/٢٥)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ ... (بقره/٦٢)

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا (١٠) وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا (نور/١١)

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ (٧٥) مِنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ ... (٧٦) إِنَّ الَّذِينَ

يَشْتَرُونَ .. أُولَٰئِكَ ... (٧٧) مَا كَانَ لِبَشَرٍ .. ثُمَّ يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا

عِبَادًا .. (٧٩) وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا .. أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (ال عمران/٨٠)

التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ (توبه/١١٢)

در همهٔ زبان‌ها و در قرآن و در همهٔ قوانین،

« **مخاطب** » همهٔ « **مردم** » هستند،

زیرا « همهٔ افراد بشر با هر خصوصیتی »،

« **شانِ برابری** » دارند. مثال:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ

لِيُقِيمُوا النَّاسَ بِالْقِسْطِ ... (حديد/٢٥)

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا

فَطَرَتِ اللَّهُ اتَى فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ... (روم/٣٠)

وَإِذَا أذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبِهِمْ سَيِّئَةٌ

بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ (روم/٣٦)

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (نحل/٤٤)

اما گاهی در قرآن یا در احکام و قوانین،

به « **مردان** » و « **زنان** »،

به طورِ « **مستقل** » اشاره می‌شود،

و « **حَقِّی** » را برای آنها قائل می‌شود. مثلِ:

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ

وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ ... (نساء/٧)

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ... (نساء/٣٢)

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ

مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوَالِدَانِ ... (نساء/٧٥)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ ... وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ (حجرات/١١)

اما اگر یک « **صفت** » (چه مثبت و چه منفی)،

برای « **مذکر** » و « **مؤنث** »،

به طور یکسان « **تکرار** » شود،

حکایت از « **نقشِ مبنائی بانوان** » دارد.

» مثال ۱:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا؛
إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ ...

(توبه/۲۸)

پس^{۱۶} در نجاستِ مشرک، فرقی میان زن و مرد نیست.

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ

وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ

الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ ... (فتح/٦)

پس « زنان » در « نفاق » و « شرک » جامعه،

« نقش مبنائی » و « تشویق کننده » دارند.

» مثال ٢:

خصوصیت افراد « اُمَّتِ اسْلَامِی » چنین است:

اِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ

وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ

وَالْمُتَّصِدِّقِينَ وَالْمُتَّصِدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ

وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيراً وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْراً عَظِیماً

(أحزاب/ ۳۵)

» پیام آیه:

هم « مردان » و هم « زنان »،

در پیدایش « امت نمونه »،

« نقش » دارند.

اما « مردان » بیش از زنان

در معرضِ « غفلت » اند. چرا؟

زیرا « مردان » اهلِ « تجارت و معامله » اند:

رِجَالٌ تَأْتِيهِمْ تِجَارَةٌ وَتَأْتِيهِمْ

عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةَ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ (نور/۳۷)

مردانی که « داد و ستد خارجی » و « داد و ستد داخلی » آنها را

از « یاد خدا »²³ و اقامه نماز و دادن زکات سرگرم نمی کند و از روزی که دلها و دیدهها در آن زیور و می شود می هراسند.

پس به استناد آیه:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ؛

إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى

وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ (حجرات/۱۳)

« مردان »، « مذکر » (و نیازمند تذکر) هستند.

لذا به استناد آیاتِ مهم « تنها سوره واجب » قرآن:

اللَّهُ نُورٌ

(۳۵) (در کجا؟)

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

فِي **بُيُوتٍ** أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَ وَ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ (۳۶) (ثمرهٔ بیت)

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن:

ذِكْرِ اللَّهِ وَ إِقَامِ الصَّلَاةِ وَ إِيْتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَ الْأَبْصَارُ (نور/ ۳۷)

پس فقط « **بیت** » می تواند « مردان » را به « اعتماد » برساند.

پس « بانوانِ مؤمن »،

« نقشِ مشوق »،

و « تقویت‌کننده » دارند.

و « **مُذَكَّرَهَا** » فقط در « **بیت** »،

و فقط با « **ذاکرات** »،

« **ذاکر** » می‌شوند.

پس در آیه ۳۵ سوره‌ی احزاب،

ذاکرات ...

بر ذاکرین ... تقدم دارند:

با توجه به « آیه ۳۵ سوره احزاب »،

- و « **تسلیم** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **تعهد** » مردان بسیار مؤثر است.
- و « **مؤمن** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **ایمان** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **قانت** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **اطاعت** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **صادق** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **صداقت** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **صابر** » بودن مادران و زنان، در افزایش « **طاقت** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **خاشع** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **خشوع** » مردان بسیار مؤثر است،
- و اهل « **صدق** » بودن بانوان در تقویت « **سخاوت** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **روزه‌دار** » بودن مادران و زنان، در تقویت « **إرادة** » مردان بسیار مؤثر است،
- و « **پاکدامن** » بودن بانوان در تقویت « **پاکدستی** » مردان بسیار مؤثر است،
- « **ذاکر** » بودن بانوان در تقویت « **درک حضور** » مردان بسیار مؤثر است.

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ
وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
وَالْمُتَّصِدِّقِينَ وَالْمُتَّصِدِّقَاتِ
وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ
وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ
وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا (أحزاب/٣٥)

چرا در این آیه « زن » بر « مرد » تقدم دارد؟

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي

فَأَجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ

..... (نور/۲)

زیرا بدون « موافقتِ زن »، « زنا » رخ نمی‌دهد.

« مقدمة دوم »

« سخنی زیبا » از امام خمینی رحمه الله علیه:

این « **خانه کوچک فاطمه** » سلام الله علیها،
و این افرادی که در « **آن خانه** » تربیت شدند،

که به حسبِ عدد، « چهار، پنج نفر » بودند،

و (اما) به حسبِ واقع،

« **تمام قدرتِ حق تعالی را تجلی دادند** » ..

(صحیفه نور امام ، ج ۱۶، ص: ۸۷)

سمعتُ أبا جعفر عليه السلام يقولُ:

« **بيتُ علي و فاطمه** »،

« **حجرَةُ رسولِ الله** » صلى الله عليه و آله،

و **سقفُ بيتهم** **عرشُ ربِّ العالمين** ...

(آداب الصلاة، ص: ٣٣٠)

An aerial photograph of a lush green landscape with rolling hills and a single tree. A cyan banner is overlaid at the bottom, containing the text « مقدمة سوم » in Arabic script.

« مقدمة سوم »

با این که همهٔ افراد بشر،

از « یک مرد و یک زن » پدید آمده‌اند،

اما « کرامت، رسالت و هنر زن بودن »،

به هر دلیل « ناشناخته » مانده است.

و ظاهراً از « صدر اسلام تا کنون »

« همه آیات مرتبط با زن در قرآن »

و « همه شئونات زن در اسلام »،

نه فقط مورد توجه و تحقیق قرار نگرفته،

بلکه با نظراتِ مغرضانه، تفسیرهای جاهلانه،
و رفتارهای تحقیرآمیز و انواع تحریف و ظلم،

در همهٔ جوامع بشری،

« زن » را به صورتِ « **شهروند** درجه دو »

و « **طُفیلِ مَرَد** » درآورده‌اند.

در نتیجه امروز فراوانند دختران و بانوانی که:

- ۱- مقامشان را نمی‌دانند و از « **زن** » بودنشان راضی نیستند.
- ۲- جوامع بشری از نقشِ « **مبنایی** » آنها در حلّ معضلاتِ اخلاقی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، ... محروم مانده‌اند.
- ۳- در درمانِ « **فساد و سفاکی** » مردان، بی‌تأثیر هستند.
- ۴- « **مردواره** » شدن را عامل موفقیت خود پنداشته‌اند.
- ۵- با قبولِ « **ابتذال** » ابزارِ « **شهوترانی** » مردان شده‌اند.

بنابراین با واسطه قرار دادن مادرمان

« **حضرت زهرا** **ای اَطهر** » سلام الله علیها،

از خداوند می خواهیم تا در فهم جایگاه حقیقی زن

از منظر قرآن در حد و وسعمان، ما را حمایت فرماید،

تا دچار غفلت، خطا، انحراف و تحریف نشویم.

فهرستِ عناوین اصلی:

۱- « واژه‌های قرآنی مرتبط با بانوان. »

۲- « آیات مرتبط با شأن و مقام زن. »

۳- « بررسی نقش و هنر زن بودن. »

خدایا؛

« بانوانِ مؤمن » را « خودشناسی »،

در ایفاء « مأموریتِ بسیار مهم » خود،

و در پیدایش « اُمَّتِ نَمُونَه » موفق، و آنها را

در زمینه‌سازی ظهور آخرین حجّت سهیم فرما.⁴⁵

اللَّهُ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

